BIJLAGE 5.

KETENINFO nr. 2, 3, 5, 6 en 7.

Zie ook site www.platformbiologica.nl/varkens voor diverse publicaties.

ketenInfo 1

BIOLOGISCH VARKENSVLEES

maart 2000

Eerste KetenInfo!

Om de verschillende partijen, die te maken hebben met de biologische varkensketen goed op de hoogte te houden van de vorderingen van het project Ketenmanagement Biologisch Varkensvlees zal drie keer per jaar de KetenInfo verschijnen. Lezers van de Nieuwsbrief van Platform Biologica ontvangen KetenInfo automatisch. Anderen, die deze KetenInfo willen ontvangen, kunnen zich aanmelden bij Maurits Steverink van Platform Biologica, Postbus 12048, 3501 AA Utrecht, tel. 030 - 233 9970, faxnr. 030 - 230 4423.

Het convenant „opschaling biologische varkenshouderij", getekend door 22 partijen wordt door Ria Beckers aangeboden aan de Minister van LNV op 8 maart 1999.

Ketenmanagemement Biologisch Varkensvlees

Convenant

Om de biologische varkenshouderij een forse impuls te geven is op initiatief van Platform Biologica en Stichting Natuur en Milieu vorig jaar het Convenant „Opschaling Biologische Varkenshouderij" gesloten. Tweeëntwintig partijen hebben zich verbonden aan dit convenant, dat op 8 maart 1999 aan de toenmalige Minister van Landbouw Apotheker is overhandigd door voorzitter Ria Beckers van Platform Biologica en Stichting Natuur en Milieu, voorzitter Gerard Doornbos van LTO-Nederland en voorzitter Jan van de Broek van het CBL. Doelstelling van het convenant is toe te werken naar opschaling van het aantal varkens naar 470.000 in 2005. Langjarige prijs- en afzetgaranties en vierkantsverwaarding vormen de basis voor het bereiken van de groei. Om ervoor te zorgen dat de gemaakte afspraken ook worden uitgevoerd is bij Platform Biologica een ketenmanager biologisch varkensvlees aangesteld.

Ketenmanagement

Maurits Steverink is 1 november 1999 begonnen als ketenmanager biologisch varkensvlees. Hiervoor was hij werkzaam bij SturkoMeat en heeft zodoende ervaring in de varkensvleesketen.
Doel van het ketenmanagement is het uitvoeren van het convenant „Opschaling Biologische Varkenshouderij". Dit project „Ketenmanagement" wordt aangestuurd door een stuurgroep bestaande uit de opdrachtgevers Platform Biologica, LTO-Nederland, de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren en Stichting Natuur en Milieu en de financiers: het Ministerie van Landbouw, de Productschappen Vee, Vlees en Eieren en Rabobank Nederland.
Belangrijke taak van het ketenmanagement is het creëren van een structurele positie van biologisch varkensvlees in de afzetmarkt met het oog op continuïteit voor de bedrijven in de keten. De ketenmanager heeft de knelpunten in de biologische varkensvleesketen via gesprekken met diverse partijen geïnventariseerd. Activiteiten naar aanleiding van de knelpunten worden in deze Keten Info onder het motto „GROEI en GARANTIE" toegelicht (zie pag. 4).
De activiteiten worden gestart samen met en voor bedrijven zodat de varkensvleesketen zich optimaal in de praktijk ontwikkelt. Alle bedrijven, kennisinstellingen en organisaties die activiteiten ondernemen op het gebied van biologisch varkensvlees kunnen dit afstemmen met het ketenmanagement. Het ketenmanagement werkt coördinerend en dienstverlenend.

Uitgave van het KetenMananagement Biologisch Varkensvlees. Het KetenManagement is een initiatief van LTO, Platform Biologica, Stichting Natuur en Milieu en de Dierenbescherming naar aanleiding van het landelijk gesloten convenant „Opschaling Biologische Varkenshouderij", getekend door 22 partijen op 8 maart 1999. In het convenant wordt de intentie bekrachtigd door de partijen om gezamenlijk zorg te dragen voor het opschalen van de Biologische Varkenshouderij.

PARTIJEN:

- CBL (Centraal Bureau Levensmiddelenhandel)
- Konmar Superstore
- Consumentenbond
- St. Natuur en Milieu
- Ned. ver. tot bescherming van dieren
- Platform Biologica
- Rabobank Nederland
- Triodosbank
- COV (Centrale Organisatie voor de Vleessector)
- Dumeco
- Hendrix Meat Group c.v.
- SturkoMeat Group BV
- Groene Weg Centrale Slagerij
- Slagerijgroep De Groene Weg
- Ver. De Scharrelslager
- Ver. van Biologische Sla
- PVE (Productschappen v Vee, vlees en Eieren)
- LTO-Nederland
- Coöp. ver. van Scharrelvarkenshouders / Bon Vivant
- Ned. ver. van Scharrelvarkenshouders
- NAJK (Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt)
- De Heus Brokking Koudi

Omschakelen: een grote stap !

Omschakelen naar de biologische varkenshouderij doe je niet eventjes op een namiddag. Naast aanpassingen in de bedrijfsvoering heeft het omschakelen grote financiële consequenties voor de agrarische ondernemer. Hieronder de belangrijkste punten:

- **Grote aanvullende investering.** Een varkensbedrijf heeft voor het omschakelen behoefte aan een relatief grote aanvullende financiering voor de „verbouw". In vergelijking met de financieringsaanvragen van „gangbare" varkensbedrijven, zijn de aanvragen ook relatief groter. Dit komt omdat er niet gefaseerd „aangepast" kan worden zoals bij renovatie, maar bij het omschakelen naar een biologische bedrijfsvoering moet het hele bedrijf (van kraamhok tot vleesvarkensstal) voldoen aan de Europese normen.
- **Kapitaalvernietiging.** Doordat er niet fasegewijs omgeschakeld kan worden vinden de „aanpassingen" niet plaats op basis van afgeschreven huisvestingsonderdelen wat leidt tot kapitaalvernietiging.
- **Geen eigen vermogen zoals grond**

Varkensbedrijven hebben relatief weinig grond in eigendom. Er zijn dus weinig „zekerheden" voor de financiering.

- **Executiewaarde.** Met betrekking tot de executiewaarde van biologische varkensbedrijven is het onzeker hoe een bedrijf gewaardeerd moet worden; voor de biologische of de gangbare markt. Waardering voor de „biologische" markt kan als er vertrouwen is in de continuïteit van de biologische varkensvleesmarkt. Voor de gangbare markt zijn de gebouwen minder interessant.
- **Technische resultaten.** In het eerste jaar zullen de technische resultaten slechter zijn dan op een gemiddeld biologisch bedrijf. Het management alsook de dieren (geen medicijnen, ruimere huisvesting, ander voer) moeten zich aanpassen. Uit praktijkervaring blijkt dat een periode van 1 tot 2 jaar nodig is om een redelijke balans voor de bedrijfsvoering te vinden. In deze periode zijn de bedrijfseconomische resultaten minder dan bij een gemiddelde biologische bedrijfsvoering en daarmee ook de mogelijkheid om af te lossen.
- **Ketenstructuur.** Er is tot nu toe onvoldoende zicht op een stabiele keten en daarmee op de meerjarige kostendekkende opbrengstprijs van de vleesvarkens. Financieringen worden verstrekt uitgaande van een termijn van 10 tot 20 jaar. De meerjarige opbrengstprijs van vleesvarkens is cruciaal voor het bepalen of de kosten goed gemaakt worden zoals de aflossing en rente van de extra financiering.

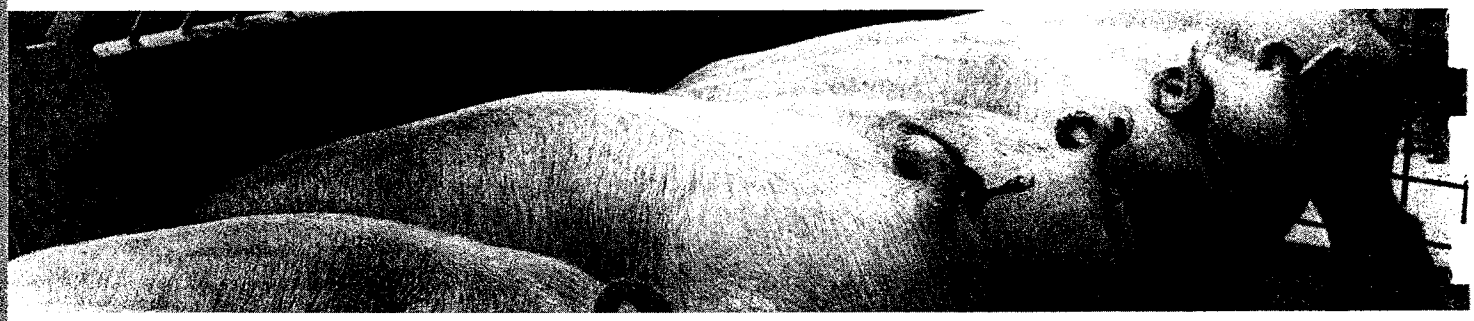
Omschakelingsregeling is noodzakelijk!

Tot op heden bestaat er geen omschakelingsregeling voor de biologische varkenshouderij. Platform Biologica pleit samen met Rabobank Nederland en Stichting Natuur en Milieu voor een omschakelingsregeling ter ondersteuning van (omschakelende) biologische varkenshouders bij het Ministerie van Landbouw. Dit is verwoord in het advies: „Biologische landbouw; een historische kans!" van de commissie Beckers. Stimuleringsbeleid is noodzakelijk in de opbouwfase van deze door de maatschappij gewenste productiemethode. Immers de overheid pleit voor een aandeel van 10% biologische landbouw. De risico's van de investeringen in deze sector behoren niet alleen bij de varkenshouders te liggen maar mede gedragen te worden door slachterijen, supermarkten en ook de overheid, één van de ondertekenaars van het convenant.

De Rabobank is bij het ontwikkelen van de voorstellen actief betrokken. De bank ontvangt volgens adviseur Landbouw Sjoerd de Beer van de Rabobank regelmatig financieringsaanvragen van omschakelende varkenshouders, waarbij zij gevraagd wordt mee te denken en uiteindelijk mee te financieren. Voor de Rabobank zijn o.a. ondernemerschap en de vooruitzichten van de biologische varkenssector van belang voor een juiste inschatting van de rentabiliteit van de varkenshouderij. Een omschakelingspremie en fiscale maatregelen zijn belangrijk om de opschaling wat te vergemakkelijken. Nog belangrijker is een goede samenwerking in de keten en een goed vooruitzicht op afzetmogelijkheden. „Zeker in deze „opbouwfase" is een gecoördineerde opschaling noodzakelijk om te voorkomen dat er overproductie ontstaat en onevenwichtige marktverhoudingen de rentabiliteit negatief beïnvloeden waardoor omschakeling niet haalbaar is en reeds gedane investeringen verloren gaan".

Demonstratieproject

Het project „Demonstratieproject Biologische Varkenshouderij" gaat binnenkort van start. Doel is het verbeteren en ondersteunen van voorlichtingsactiviteiten voor geïnteresseerde varkenshouders. Het project coördineert landelijk de vragen uit de praktijk en werkt hiermee dienstverlenend aan allerlei voorlichtingsinitiatieven. Ondersteund worden excursies, cursussen en studieclubs via het inrichten van zogenaamde „demonstratie-bedrijven" door het breed verzamelen van kengetallen op biologische praktijkbedrijven en door afstemming met diverse projecten van het ketenmanagement. Deze kengetallen vormen de basis voor het „handboek biologische varkenshouderij".
Informatie : Maurits Steverink van Platform Biologica of Leen Janmaat van Agro Eco, tel. (0318) 420405.

De biologische Varkensketen in ontwikkeling

Cijfers en feiten
Eind 1999 waren er in Nederland 9000 biologische vleesvarkensplaatsen met 1200 biologische zeugplaatsen. De biologische varkens worden gehouden op 35 bedrijven, waarvan 5 met alleen vleesvarkens. Uit een voorlopige inventarisatie blijkt dat er in 1999 23.000 biologische vleesvarkens zijn geslacht. De import wordt geschat op ongeveer 4000 stuks. Slachterij De Groene Weg is praktisch de enige slachterij voor het verwerken van biologische vleesvarkens. De afzet is gericht op de 21 slagerijen „De Groene Weg", op export en speciaalmarkten en op detaillisten (supermarkten en natuurvoedingswinkels) via voorverpakt vlees. Met name de vraag naar voorverpakt vlees voor supermarkten groeit gestaag.

Sterke groei verwacht
De belangstelling voor het omschakelen naar de biologische varkenshouderij neemt toe. Op dit moment oriënteren zich ongeveer 30 bedrijven op het omschakelen naar de biologische varkenshouderij. Sommige van deze bedrijven staan op het punt van omschakelen, anderen zijn zich nog maar net aan het oriënteren. De belangstellende bedrijven zijn relatief groter met in totaal 14.000 vleesvarkensplaatsen en ruim 2000 zeugplaatsen. Dit betekent dat de sector zich het komend jaar kan verdubbelen, een groei van meer dan 100%. Ook bestaat er interesse uit de scharrelvarkenshouderij waarmee de ontwikkelingen in de biologische sector nauw afgestemd. De inzet van de overheid richt zich op het realiseren van 10% biologische landbouw.

CBL: goede marktperspectieven
De markt voor biologische producten groeit: een marktaandeel van 5% is de komende jaren haalbaar volgens Winny de Jong, hoofd Consument en Kwaliteit van het CBL. Voorwaarde is dat de producten voldoende breed beschikbaar komen. De prijs-kwaliteit verhouding gaat bepalen in hoeverre consumenten biologische producten gaan kopen. Varkenvlees is een product met groeimogelijkheden. Tot nu toe blijft het biologische varkensvlees achter in volume in vergelijking met andere biologische producten zoals groenten en zuivel. Voor een volwaardig biologisch assortiment is het belangrijk dat groei bereikt wordt in het biologische varkensvlees assortiment. De Jong : „Samenwerking in deze opbouwfase is erg belangrijk aangezien er specifieke problemen spelen in de varkensvleesketen onder meer op het gebied van productontwikkeling, vierkantsverwaarding en risico's bij omschakeling. Vandaar dat het CBL het convenant „Opschaling Biologische Varkenshouderij" getekend heeft en actief samenwerkt met het Ketenmanagement Biologisch Varkensvlees".

Nieuwe Europese wetgeving
Afgelopen maanden heeft het ketenmanagement intensief gewerkt aan het uitwerken van de EU-wetgeving „biologische productiemethode met betrekking tot de dierlijke productie" (verordening nr.1804/1999). Samen met de Vereniging van Biologische Varkenshouders, Platform Biologica, SKAL en het Ministerie van Landbouw is de nieuwe wetgeving onder de loep genomen. Er zijn interpretaties, toelichtingen en aanscherpingen voorgesteld om een duidelijke praktische regelgeving te verkrijgen zodat omschakelende varkenshouders weten waar ze aan toe zijn. Er wordt rekening gehouden met praktische uitvoerbaarheid, de gevolgen voor de kostprijs in vergelijking met andere Europese landen en het handhaven en bewaken van de inhoud van biologische landbouw.
Het Ministerie van Landbouw is verantwoordelijk voor de invoering van deze Brusselse wetgeving die op 24-8-2000 van kracht wordt. Als de uitwerking voltooid is stelt het ketenmanagement de uitwerking „Biologische Varkenshouderij per 24-8-2000 volgens EU" voor de sector beschikbaar. In dit document wordt specifiek aandacht geschonken aan omschakelende scharrelvarkenshouders. Daarvoor wordt samengewerkt met de Nederlandse Vereniging Voor Scharrelvarkenshouders (NVVS) en de PVE.
Als vervolg op het uitwerken van de EU-verordening zal een project „registratie en controle" worden gestart samen met Skal, de Vereniging Biologische Varkenshouders en het CBL. Dit project betreft de inhoud van de controle en de registratie op de varkensbedrijven.

Vereniging Biologische Varkenshouders

De Vereniging Biologische Varkenshouders (VBV) is 15 december 1999 officieel opgericht om de specifieke belangen van biologische varkenshouders te behartigen. Volgens voorzitter Riet Biemans is het van groot belang als groep op te treden richting overheid, onderzoeksinstellingen en andere instanties.
Belangenbehartiging is eveneens belangrijk met betrekking tot de normen en regelgeving.
Omschakelende en biologische varkenshouders kunnen lid worden van de VBV. Informatie bij secretaris Hans Donkers, 0413-344545.

Serviceorganisatie vleesvarkens

De VBV en het Ketenmanagement werken samen aan het opzetten van een serviceorganisatie voor biologische varkens ten behoeve van de varkensvleesketen. Deze organisatie zal zich inspannen voor de levering van kwalitatief goede vleesvarkens, die in hoge mate voldoen aan de eisen van de consument. Uitgangspunt blijft hierbij dat de varkenshouder zicht moet hebben op een rendabel bedrijf op de lange termijn. Kostprijsbeheersing, het verbeteren van de kwaliteit en het voorspelbaar maken van de kwantiteit zijn speerpunten van deze organisatie.

Agenda

- **Cursussen** Het Praktijkcentrum Raalte, IPC-Dier Barneveld en Agro Eco presenteren de komende maanden een aantal scholingsmogelijkheden voor varkenshouders die belangstelling hebben voor biologische varkenshouderij. Informatie bij Jan Nijholt van Praktijkcentrum Raalte of bij Leen Janmaat van Agro Eco, (0318) 420405.
- **Omschakelwerkgroep Biologische Varkenshouderij** In het werkgebied van ZLTO en LLTB worden samen met DLV omschakelwerkgroepen opgericht. Voor informatie bel Taco IJzerman bij Nieuwland Advies, (0317) 467246.
- **Excursie** Stichting Biologische Varkenshouderij (SBV) in Gemert is medio 1999 gestart met demonstratie en het verzamelen van kennis in de biologische varkenshouderij in Zuid-Nederland. In dit project zijn 2 biologische varkensbedrijven in Uden en Boxtel ingericht als demonstratiebedrijven. Op een vaste dag in de week worden voor belangstellenden rondleidingen gegeven op de biologische varkensbedrijven. Voor meer informatie, bel Ido Cranen (0492) 390997.
- **Informatie-avond** Het NAJK organiseert informatieavonden, excursies en oriëntatie-groepen over biologische varkenshouderij onder de noemer „Biologisch, hoe doet-ie dat?"
Bel Iris Hut, (030) 2769845.
- **Open dag** Landelijke „Open dagen bij de biologische boer" voor consumenten op 17 en 18 juni 2000.

Groei & Garantie

Sinds 1 november 1999 werk ik als Ketenmanager Biologisch Varkensvlees. Na een intensieve kennismaking met de sector ben ik alleen maar enthousiaster geworden over biologische producten. Het product heeft alles mee om zich nu ook waar te maken in het schap bij kwaliteitssupermarkten. Allang blijkt dat de stelling „de consument betaalt niet" overboord kan. Dat is de ervaring in de natuurvoedingsbranche, bij huisverkoop maar ook in de supermarkt. De uitdaging voor de biologische sector is veel meer hoe die consumenten blijvend bediend kan worden en hoe deze groep kan worden vergoot. Communicatie met die anonieme consument is daarbij belangrijk. De biologische sector is een mooi voorbeeld van marktgericht en maatschappelijk gewenst produceren. Via het ketenmanagement wordt volop gewerkt aan GROEI en GARANTIE. Hiervoor is samenwerking in de keten noodzakelijk en kan gebouwd worden aan een vaste marktpositie. GROEI is noodzakelijk om aan de vraag te voldoen en meer kritische massa te ontwikkelen voor beleid en onderzoek. GARANTIE zal gegeven moeten worden voor de kwaliteit van het product. GARANTIE voor afzet op echte lange termijn kan en zal niemand geven. Nederlands biologisch varkensvlees zal zich moeten onderscheiden van het Europese aanbod aan biologisch varkensvlees. Hierdoor geldt voor de biologische varkenshouderij hetzelfde als voor de gangbare varkenshouderij. Alle energie moet gericht worden op kostprijsbeheersing en aantoonbare kwaliteitsverbetering. Dit betekent werken aan GARANTIES met betrekking tot de kwaliteit van het product alsook GARANTIE voor continuïteit voor met name varkenshouders. Uitgaande van de beschikbare kennis in Nederland ligt de sleutel van het succes bij het „zakelijk" samenwerken in ketenstructuren en zijn er in Nederland goede mogelijkheden voor de thuismarkt alsook voor de Europese markt; immers de markt vraagt!

Maurits Steverink,
Ketenmanager Biologisch Varkensvlees

Uitgave-gegevens

KetenInfo 1, maart 2000
Bijdragen: Maurits Steverink,VBV, Rabo, PVE, CBL en Sjors Willems
Eindredactie: Ellen Winkel
Foto's: Platform Biologica, Fotobureau Thuring
Oplage: 2400 exemplaren
Lay-out: André van Zwieten
Druk, bindwerk en verzending:
Wezo Grafisch Centrum Zwolle

Redactie-adres:
Platform Biologica, Postbus 12048, 3501 AA Utrecht,
tel. 030 - 233 9970, fax: 030 - 2304423
e-mail adres: steverink@platformbiologica.nl